

Szczegółowy plan doradczy, mający na celu indywidualne wsparcie kadr kierowniczych szkół, uwzględniając dany etap wspomagania/doradztwa, w zakresie:

kompetencji językowych

Opis kompetencji

Rada i Parlament Europejski zdefiniowały **kompetencje** jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji”. Kompetencje **kluczowe** zaś to te, których „wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia”.

Porozumiewanie się w językach obcych jest jedną z **ośmiu kompetencji kluczowych**, które w zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady zostały wskazane jako niezbędne **do wyrównywania szans społecznych i możliwości zawodowych**. Rozwijanie tej kompetencji może odbywać się w ramach lekcji języków obcych oraz innych zajęć prowadzonych w szkole.

Komunikacja w obcych językach opiera się w znacznej mierze na tych samych umiejętnościach co porozumiewanie się w języku ojczystym. Chodzi tu o **zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania** pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie, pisanie) w odpowiednich kontekstach społecznych i kulturowych (edukacja, praca, dom i czas wolny) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. **Stopień opanowania języka może być różny** w wypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie, pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań jednostki.

Wiedza

Porozumiewanie się w obcych językach wymaga znajomości:

- **słownictwa,**
- **gramatyki funkcjonalnej,**
- **świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka,**
- **znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków.**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Umiejętności

Do niezbędnych umiejętności w komunikacji w językach obcych należą:

- **zdolność rozumienia komunikatów słownych,**
- **inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz**
- **czytania, rozumienia i pisania tekstów,** odpowiednio do potrzeb danej osoby,
- ważne jest właściwe **korzystanie z pomocy** oraz **uczenie się** języków również **w sposób nieformalny** w ramach uczenia się przez całe życie³.

Postawy

Pozytywna postawa obejmuje:

- **świadomość różnorodności kulturowej,**
- **zainteresowanie i ciekawość języków,**
- komunikację międzykulturową.

Zadaniem szkoły podstawowej jest „łagodne wprowadzenie dziecka w **świat wiedzy**, przygotowanie do wykonywania **obowiązków ucznia** oraz wdrażanie do samorozwoju. Szkoła zapewnia **bezpieczne warunki oraz przyjazną atmosferę do nauki**, uwzględniając indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia”.

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należy „umiejętność **komunikowania się** w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i w piśmie”.

Uczniowie szkoły podstawowej mają doskonałe predyspozycje do nauki języków obcych. Charakteryzuje ich naturalna ciekawość świata, brak barier językowych oraz traktowanie języka obcego w sposób holistyczny (jeden z kanałów komunikacyjnych).

Począwszy od I etapu edukacyjnego, każdy uczeń obowiązkowo uczy się jednego języka obcego nowożytnego, natomiast od klasy VII na II etapie edukacyjnym – dwóch języków

obcych nowożytnych. Dodatkowo – również od klasy VII szkoły podstawowej – przewidziano możliwość nauczania jednego z dwóch obowiązkowych języków obcych nowożytnych w zwiększonej liczbie godzin w oddziałach dwujęzycznych.

Metody nauczania trzeba dostosować zarówno do uwarunkowań rozwojowych, jak i potrzeb kognitywnych oraz emocjonalnych uczniów. Powinny one umożliwiać im podejmowanie aktywnych działań językowych i komunikacyjnych –samodzielnie i we współpracy, odpowiadających zainteresowaniom i potrzebom młodzieży, stwarzać przestrzeń do refleksji i autorefleksji, rozwijać świadomość językową oraz zaspokajać potrzeby autonomii i współdecydowania.

Ogólnym celem kształcenia w zakresie języka obcego nowożytnego w szkole podstawowej jest:

- **znajomość podstawowych środków językowych:** leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych;
- **rozumienie bardzo prostych i krótkich wypowiedzi ustnych,** artykułowanych wyraźnie i powoli;
- kształtowanie umiejętności **uczestniczenia w prostej rozmowie i reagowania w typowych sytuacjach** adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Podstawa programowa zakłada kształtowanie kompetencji wpływających na wszechstronny rozwój uczniów. Obok kompetencji językowych przewiduje ona **doskonalenie wielu kompetencji okołojęzykowych,** które tworzą fundament nauki języka obcego w przyszłości. Są to: korzystanie ze słowników, multimediiów, dokonywanie samooceny, współpraca w grupie, stosowanie strategii komunikacyjnych, postawa otwartości i tolerancji oraz świadomość językowa.

Profil kompetencyjny nauczyciela

Wiedza

Nauczyciel zna i rozumie:

- **definicje kompetencji kluczowych** zgodnie z Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie;

- **treści podstawy programowej** kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz potrafi wykorzystać je w planowaniu i realizacji procesu dydaktycznego i wychowawczego;
- **metody i formy pracy** służące kształtowaniu kompetencji porozumiewania się w językach obcych zarówno podczas lekcji, jak i w innych sytuacjach edukacyjnych i wychowawczych, adekwatnie do wieku rozwojowego ucznia;
- **zasady oceniania** opisowego, kształtującego oraz udzielania informacji zwrotnej.

Umiejętności

Nauczyciel:

- **rozumie**, na czym polega oraz **rozpoznaje**, w jakich działaniach i zachowaniach przejawia się kompetencja związana z porozumiewaniem się w językach obcych;
- **rozumie potrzebę rozwijania i wpływ kompetencji** porozumiewania się na sukces edukacyjny uczniów na kolejnych etapach kształcenia oraz dba o jej rozwijanie u uczniów;
- stosuje **strategie i metody nauczania**, które prowadzą do kształtowania u uczniów kompetencji porozumiewania się w językach obcych;
- dba o **stopniowy rozwój indywidualnych strategii uczenia się** w procesie przyswajania języków obcych, wspólnie z uczniem poddaje refleksji efektywność stosowanych strategii uczenia się i nauczania;
- **wspiera uczniów w uczeniu się**, jasno pokazując, w jakim kierunku zmierzają, a przy tym w sposób spójny odwołuje się do już nabytej przez nich wiedzy, umiejętności i postaw potrzebnych do dalszej pracy nad kompetencją;
- potrafi pokazać uczniom **atrakcyjność posiadania kształtowanej kompetencji** i jej znaczącą wartość w różnych aspektach życia;
- **indywidualizuje proces dydaktyczny i wspiera rozwój postawy autonomicznej** ucznia w toku uczenia się języka obcego;

Postawy

Nauczyciel:

- ustawicznie **doskonali swój warsztat pracy** oraz **własne umiejętności** posługiwania się nauczanym językiem;
- wykazuje **zdolności i gotowość do realizacji działań artystycznych i ludycznych** (plastycznych, muzycznych, teatralnych, tanecznych) w ramach edukacji językowej, a przez to kształtuje świadomość i ekspresję kulturalną;
- jest otwarty na **nowe koncepcje w nauczaniu** oraz gotowy do zmiany stosowanych metod i technik pracy w wyniku zdiagnozowanych problemów;
- ustanawia i stosuje **jasne zasady zachowania**, adekwatnie do wieku rozwojowego uczniów, umożliwiające tworzenie atmosfery zaufania, otwartości i wzajemnego szacunku oraz sam konsekwentnie ich przestrzega, np. dzięki wykorzystaniu elementów oceniania kształtującego;
- **buduje i dba o relacje** z uczniami i ich rodzicami oraz ze wszystkimi osobami, które uczestniczą w procesie kształtowania kompetencji porozumiewania się.

Porozumiewanie się w językach obcych – sposoby kształtowania

- stosowanie **interaktywnych form pracy** w nauczaniu języków obcych;
- wykorzystywanie **aktywizujących metod pracy**, w tym szczególnie metody projektu, oraz używanie języka obcego jako narzędzia komunikacji na lekcji;
- oddziaływanie polisensoryczne, czyli umożliwienie dziecku **nauki poprzez wszystkie zmysły**;
- **integrowanie sprawności językowych** pod kątem realizacji celów komunikacyjnych;
- nauczanie **gotowych zwrotów** oraz regularne **wdrażanie i powtarzanie funkcji językowych** w połączeniu z rozwijaniem kompetencji społecznych;

- nawiązywanie do **świata bliskiego** młodym ludziom (wykorzystanie przedmiotów, *flashcards*, tablic multimedialnych);
- **dostosowanie treści** do zainteresowań i potrzeb uczniów, m.in. z użyciem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych i multimediiów;
- budowanie **pozytywnego nastawienia do nauki języka obcego** i motywacji do uczenia się języka obcego na kolejnym etapie edukacyjnym;
- tworzenie **atmosfery bezpieczeństwa i pozytywnych emocji** związanych z nauką;
- formowanie **podstaw samodzielności i współodpowiedzialności** za proces uczenia się;
- wdrażanie do **wyrażania, rozumienia i interpretowania** pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie;
- kształtowanie podstawowej wiedzy na temat **przynależności do różnych wspólnot** oraz **modelowanie zachowań** w stosunku do przedstawicieli innych narodowości i ich języków;
- **współpracę z rodzicami** i pokazywanie im specyfiki kształcenia kompetencji porozumiewania się w językach obcych.

Porozumiewanie się w językach obcych – działania podejmowane przez szkołę w zakresie kształtowania kompetencji międzykulturowej

- zapoznanie z symbolami narodowymi i regionu pochodzenia, podtrzymywanie tradycji polskich i małej ojczyzny (obyczaje, piosenki, muzyka, potrawy, pamiątki, rekwizyty charakterystyczne dla danego regionu, omawianie legend i baśni reprezentatywnych dla własnej i poznawanej wspólnoty);
- wprowadzenie nazw, flag, symboli oraz podstawowych tradycji wybranych krajów nauczanego języka (plakaty, projekty, wystawy);
- kształtowanie postaw otwartości i ciekawości wobec innych kultur, np. przez prezentacje multimedialne, wirtualne wycieczki zapoznające z najważniejszymi

wytworami kultury i osiągnięciami cywilizacyjnymi danego obszaru, książki o tematyce wielojęzycznej i różnokulturowej;

- organizowanie uroczystości szkolnych i związanych ze świętami kultury pochodzenia (także regionalnych);
- organizowanie festynów i spotkań rodzinnych oraz realizacja projektów międzypokoleniowych, np. Boże Narodzenie moich dziadków, zabawy moich przodków;
- uwzględnienie obecności uczniów wielojęzycznych, obcojęzycznych, odmiennych kulturowo w środowisku szkolnym – indywidualizacja podejścia podczas zajęć, stwarzanie okazji do prezentowania własnej kultury i zachowań zgodnych z kulturą pochodzenia, wsparcie ze strony nauczycieli i specjalistów w radzeniu sobie z szokiem kulturowym, wspólne świętowanie zgodnie z kulturą pochodzenia uczniów;
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie z innością/stresem w sytuacji zetknięcia się z nieznaną kulturą;
- przygotowywanie uczniów do udziału w międzynarodowych projektach (eTwinning) oraz wymianach i zaangażowanie się w wymiany, np. przez goszczenie uczniów z innych krajów;
- zapraszanie i organizowanie spotkań z obcokrajowcami mieszkającymi w otoczeniu szkoły lub współpraca z międzynarodowymi wolontariuszami oraz przygotowanie uczniów do udziału w nich;
- świętowanie Europejskiego Dnia Języków – udział w pokazach, konkursach, przygotowanie prostych prezentacji, nauka zwrotów grzecznościowych w różnych językach;
- wykorzystanie rekwizytów oraz gier planszowych, np. związanych z tematyką miast/stolic europejskich;
- zachęcanie do promowania własnej kultury, np. przez śpiewanie piosenek, prezentację pamiątek;

- współpraca z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz edukacji międzykulturowej i językowej, np. British Council, Goethe Institut, Alliance Française, ambasady, American Corner i in.;
- poszerzanie zasobów szkoły o materiały autentyczne (czasopisma, książki, filmy, plakaty, przedmioty) związane z obszarem nauczanego języka.

Literatura:

- Muszyński M., Campfield D., Szpotowicz M., *Język angielski w szkole podstawowej – jakość i efekty nauczania. Wyniki podłużnego badania efektywności nauczania języka angielskiego (2011–2014)*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 30.09.2016].
- Candelier M., Schröder-Sura A., *Wspieranie rozwoju kompetencji różnojęzycznych i międzykulturowych w klasie szkolnej*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4/2012 [online, dostęp dn. 7.10.2016].
- *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*, Wydawnictwa Centralnego Ośrodka Rozwoju Nauczycieli, Warszawa 2001 [online, dostęp dn. 23.09.2016].
- Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005.
- Dryjska M., *Jak uczyć metodą stacji dydaktycznych? Charakterystyka metody i przykłady*, „Języki Obce w Szkole”, nr 2/2015 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Gardner H., *Inteligencje wielorakie. Teoria w praktyce*, Media Rodzina, Poznań 2002.
- Kleban M., *Pakiet metodyczny dla nauczycieli języków obcych II etapu edukacyjnego*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2014.
- Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005.

- Janowska I., *Podejście zadaniowe do nauczania i uczenia się języków obcych. Na przykładzie języka polskiego jako obcego*, Wydawnictwo Universitas, Kraków 2011.
- Sowińska H., Misiorna E., Michalak R., *Konteksty edukacji zintegrowanej*, Wydawnictwo ERUDITUS, Poznań 2002.
- Spitzer M., *Jak uczy się mózg*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- Tokarz D., *Wykorzystanie narzędzi TIK na lekcjach języka angielskiego na przykładzie projektów eTwinning*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4/2012 [online, dostęp dn. 2.05.2017].
- <https://www.ore.edu.pl/2015/03/europejskie-portfolio-jezykowe-epj/>
- <https://portfoliojezykowe.wordpress.com/>
- <http://jows.pl/content/europejskie-portfolio-j%C4%99zykowe-krok-po-kroku>
- <http://www.leonardo.org.pl/aktualnosc-programowe/europejskie-portfolio-jezykowe-zapraszamy-na-blog.html>
- <https://jezykwasilka.pl/calokowite-zanurzenie/>
-

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

